

Jan Lind
Administrativa avdelningen
Telefon: 08-508 264 71
jan.s.lind@stockholm.se

Till
Exploateringsnämnden 2011-10-20

Skrivelse om att utreda hur klimatförändringens miljöeffekter påverkar behovet av åtgärder på kort och lång sikt för Stockholms stad pga. stigande havsyta. Svar på remiss

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsens remiss av skrivelsen besvaras med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.

Krister Schultz

Ann-Charlotte Bergqvist

Sammanfattning

I en skrivelse från Karin Rågsjö (v) till kommunstyrelsen tas upp klimatförändringen, dess konsekvenser och vilka åtgärder som behövs. Skribenten argumenterar för en omprövning av hela det nu pågående Slussenbyggets konstruktion och en analys av hur havsyntans höjning ska hanteras i hela regionen. Dessutom anges att klimatutsläppen kort- och långsiktigt måste minskas med 2,5 % per år.

Exploateringskontoret nämner att kontoret i tjänsteutlåtande den 8 september 2011 redan besvarat en remiss av en liknande skrivelse från Tomas Rudin (s) vari efterfrågas en redogörelse för stadens beredskap för havsnivåhöjningar och planerade åtgärder för att minska deras konsekvenser. Den i Karin Rågsjö's skrivelse nämnda rapporten från Arktiska Rådet innebär ingen ändring av SMHI:s

samlade bedömning av hur havsnivåerna beräknas stiga under det närmaste seklet och rapporten föranleder inga ändringar av planerna för Slussens ombyggnad.

Bakgrund

Remissbehandlingen

Kommunstyrelsen har remitterat skrivelsen till exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsledningskontoret för yttrande senast den 16 december 2011.

Ärendet

I en skrivelse från Karin Rågsjö (v) till kommunstyrelsen den 8 juni 2011 tas upp klimatförändringen, dess konsekvenser och vilka åtgärder som behövs. Det kanske högsta priset för Stockholms del är enligt skrivelsen den stigande havsytan.

Den senaste beräkningen av havsytans nivå som nu kommit från Arktiska Rådet innebär enligt skribenten att Mälaren kan bli en havsvik om runt 50 år och att Stockholms stad nu måste utreda hur klimatförändringens miljöeffekter påverkar behovet av åtgärder på kort och lång sikt för staden. I skrivelsen pläderas för en omprövning av hela det nu pågående Slussenbyggets konstruktion och en analys av hur havsytans höjning ska hanteras i hela regionen. Dessutom anges att klimatutsläppen kort- och långsiktigt måste minskas med 2,5 % per år.

Exploateringskontorets synpunkter

Exploateringskontoret vill med anledning av skrivelsen från Karin Rågsjö (v) nämna att kontoret i tjänsteutlåtande den 8 september 2011 redan besvarat kommunstyrelsens remiss av en liknande skrivelse från Tomas Rudin (s) vari efterfrågas en redogörelse för stadens beredskap för havsnivåhöjningar och planerade åtgärder för att minska deras konsekvenser.

Kontoret erinrade härvid om att under senare år har olika internationella och statliga organ och Stockholms stad på flera sätt uppmärksammat klimatförändringarna och deras konsekvenser. Kontoret lämnade en tämligen utförlig redogörelse för de många olika aktiviteter som pågår hos både Stockholms stad och andra aktörer, i varierande utrednings- och genomförandefaser, för att både begränsa klimatförändringarna och parera deras effekter. I dessa aktiviteter ingår bl.a. åtgärder för att säkra Mälaren som dricksvattentäkt och klimathänsyn vid nyexploateringar.

Vad gäller Slussen, havsnivåerna och Arktiska Rådets senaste rapport, som tas upp i den nu aktuella skrivelsen, redovisade kontoret bl.a. följande.

Nya Slussen planeras för att hålla i ungefär 100 år, vilket är normalt för den här typen av konstruktion. Slussen anpassas för att klara den havsnivåhöjning som SMHI bedömer vara den högsta rimliga havsnivåhöjningen under anläggningens livslängd fram till slutet av seklet.

SMHI bedömer att det är rimligt att anta att världshaven som högst stiger en meter från 1990 till 2100. Med landhöjningen inräknat innebär det för Stockholm ett havsvattenstånd som är ca en halvmeter högre än idag. Kring mitten av seklet, år 2050, är SMHI:s bedömning att havsvattenståndet i Stockholm är i paritet med vattenståndet år 1990.

SMHI:s bedömning av utvecklingen av framtidens havsnivåer grundar sig på ett flertal internationella vetenskapliga sammanställningar, däribland från den holländska Deltakommittén. Norska bedömningar från Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap ligger också på ungefär samma nivåer som SMHI:s. Arktiska rådets senaste rapport presenterar bland annat nya resultat för issmältningens påverkan på havets nivå. Siffrorna är något högre än de som kommit från den holländska Deltakommittén och andra internationella källor, men ändrar inte SMHI:s samlade bedömning av hur havsnivåerna beräknas stiga under det närmaste seklet.

- - -

Om havet stiger mer än en halvmeter mot slutet av seklet kommer det att finnas behov av mer storskaliga klimatanpassningsåtgärder för Mälaren såsom t.ex. invallningar, avledning av vatten eller pumpning eller att låta Mälaren på sikt bli en havsvik igen. Frågan om vilka klimatanpassningsåtgärder som krävs vid en sådan utveckling kan inte lösas inom ramen för Stockholms stads arbete med Slussen eller lokalt i Söderströmsområdet. Länsstyrelserna runt Mälaren ansvarar för den långsiktiga planeringen för klimatanpassning på regional nivå och har inlett en förstudie gällande Mälaren om 100 år som har avrapporterats i skrivande stund, se nedan. Frågan är angelägen för Stockholm och hela Mälardalsregionen. Exploateringskontoret bedömer att det finns gott om tid för planering och genomförande av storskaliga åtgärder, även om havet skulle stiga snabbare än vad SMHI bedömer vara rimligt.

- - -

Översvämningsrisken runt Mälaren idag, på grund av för liten avtappningskapaciteten från Mälaren, är betydligt högre än den översvämningsrisk som bedöms föreligga om havet stigit en halvmeter i Saltsjön om 100 år, förutsatt att planerade åtgärder i nya Slussen genomförs. Innan ombyggnaden av Slussen är klar och nya regleringsmöjligheter finns på plats lever vi med en förhållandevis hög risk för stora

översvämningsproblem liknande eller värre än de som inträffade år 2000. De värsta scenarierna skulle innebära att Mälaren stod drygt en meter över vattenståndet på hösten år 2000. Det skulle orsaka översvämnningar bland annat av Riksdagshuset, delar av Gamla stan och Riddarholmen. Även andra centrala delar av Stockholm skulle drabbas. Med de kunskaper om översvämningsriskerna runt Mälaren som finns inom Slussenprojektet finns goda möjligheter för staden att skapa bättre beredskap för den del av Stockholm som har kontakt med Mälaren, fram tills dess Slussenombyggnaden är klar och den nya regleringen är tagen i drift.

Dessutom informerade kontoret om att länsstyrelserna i Mälardalen i augusti 2011 redovisade en förstudie om dricksvattentäkten Mälaren om 100 år. Den tar upp några av de frågeställningar som kan bli aktuella om havet stiger så mycket att nivåskillnaden mellan Mälaren och Saltsjön minskar eller försvinner. Länsstyrelserna vill lyfta upp frågan på den politiska dagordningen. Förstudien är tänkt att fungera som utgångspunkt för mer detaljerade studier.

Kontoret nämnde också ett regeringsuppdrag åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, att analysera och bedöma vilka konsekvenser en översvämnning i Mälaren medför för olika samhällssektorer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 september 2011.

Det pågår alltså många olika aktiviteter hos både Stockholms stad och andra aktörer för att både begränsa klimatförändringarna och parera deras effekter. Som framgått innebär den i Karin Rågsjös skrivelse nämnda rapporten från Arktiska Rådet ingen ändring av SMHI:s samlade bedömning av hur havsnivåerna beräknas stiga under det närmaste seklet och rapporten föranleder enligt kontorets mening inga ändringar av planerna för Slussens ombyggnad.

Slut